

การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

The Participative Administration of Administrators under Chonburi Primary
Educational Service Area Office 1

ศุภลักษณ์ ปะโปตินัง¹, อุไร สุทธิรัมย์²

Supaluck Papotinang¹, Urai Suthiyam²

Corresponding Author E-mail: smilezaa_28@hotmail.com

Received: 2023-01-25; Revised: 2023-02-14; Accepted: 2023-03-21

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาทัศนะของครูที่มีต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา และ 2) เปรียบเทียบทัศนะของครูที่มีต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตาม วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูในสถานศึกษา จำนวน 295 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของโคเฮน และใช้การกำหนดตัวอย่างวิจัยแบบแบ่งชั้นภูมิ จากนั้นสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย และเทียบสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ท จำนวน 40 ข้อ ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ ผลการวิจัยพบว่า

1) ทัศนะของครูที่มีต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน 2) ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทัศนะของครูที่มีต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ครูที่มีวุฒิปริญญาตรีและสังกัดขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีทัศนะต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกัน ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีทัศนะต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวม ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การบริหารแบบมีส่วนร่วม, ผู้บริหารสถานศึกษา

¹ นักศึกษาลัทธิศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา), คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยรามคำแหง

² M.Ed. student Education Administration Program, Faculty of Education, Ramkhamhaeng University

³ รองศาสตราจารย์, มหาวิทยาลัยรามคำแหง, อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

⁴ Associate Professor, Faculty of Education, Ramkhamhaeng University, Advisor

Abstract

The purposes of this research were: 1) to study teacher's perspectives on the participative administration of administrators and 2) to compare the participative administration of administrators, classified by educational level, work experiences, and school sizes. The samples of this research consisted of 295 teachers who worked at a school. The samples were categorized by using Cohen's random sampling and selected by stratified random sampling, simple random sampling, and compare proportions. The instrument was a five-point rating scale questionnaire (Likert scale) including 40 items which IOC between 0.80-1.00 and a level of reliability at .98. The statistics used for data analysis were mean, standard deviation, t-test, One-way ANOVA, and Scheffe's multiple comparison method. The findings were as follows:

1) the results of the participative administration of administrators were at a high level, and each aspect was also at a high level, and 2) the results of the participative administration of administrators, classified by educational level and school sizes, can be summarized as follows: opinions of participative administration of administrator levels by educational level and school sizes were different. The teachers with different work experiences overall, the participation of decision and participation of assessment had different at a statistically significant level of .05

Keywords: Participative Management, School Administrators

บทนำ

ภายใต้สถานการณ์โลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ประเทศไทยได้กำหนดแนวทางการพัฒนาประเทศภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี เพื่อเป็นกรอบแนวทางหรือเข็มทิศในการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน จึงมีความจำเป็นที่จะต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาในทุกมิติ โดยเฉพาะการพัฒนาตัวบุคคล เยาวชนและประชากรทุกช่วงวัยที่เป็นกำลังสำคัญของประเทศให้มีคุณภาพ ตลอดจนการยกระดับคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2564: 4) ในการบริหารจัดการศึกษา เป็นการบริหารจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบโดยมีสถานศึกษาเป็นฐาน ซึ่งเป็นแนวคิดที่เกิดขึ้นจากการปฏิรูปการศึกษาของไทย ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2565: 22) โดยมีกระทรวงศึกษาธิการ เป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการพัฒนาคุณภาพทุนมนุษย์ของประเทศ และได้กระจายอำนาจการบริหารไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีคุณภาพและมาตรฐานระดับสากลตามเป้าหมายมาตรฐานการศึกษาอันเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามคุณลักษณะของคนไทย 4.0 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2562: 3-7)

จากความสำคัญของการจัดการศึกษาที่มีเป้าหมายเพื่อการยกระดับคุณภาพทุนมนุษย์ของประเทศให้สอดคล้องกับความต้องการในตลาดแรงงานและทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 จะเห็นว่า ประสิทธิภาพของการบริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่าย ตั้งแต่การกำหนดนโยบายด้านการศึกษาของประเทศโดยกระทรวงศึกษาธิการที่มีองค์กรทั้งเอกชนและรัฐเข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย ไปจนถึงระดับการปฏิบัติงานภายในสถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษา มีบทบาทสำคัญในการระดมความคิด ความร่วมมือของบุคลากรทุกฝ่ายภายในสถานศึกษา ตลอดจนความร่วมมือจากผู้ปกครองและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ซึ่งเป็นลักษณะของการบริหารแบบมีส่วนร่วม (อนุรัตน์ อนันทนาธร, และปาริฉัตร ป้องโล. 2559: 1)

ตัวชี้วัดการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพคือประสิทธิผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษาวัดได้จากการบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา นั่นคือคุณภาพของผู้เรียน ซึ่งเป็นทรัพยากรที่สำคัญของประเทศ ผู้วิจัยศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา เช่น ไชยา หานุกาพ (2564: 188) พบว่า

การบริหารแบบมีส่วนร่วมส่งผลต่อประสิทธิภาพงานวิชาการของโรงเรียน ทั้งในด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งสามารถเพิ่มระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้เพิ่มสูงขึ้น ด้านการนิเทศการศึกษาและด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา พรเทพ เหมรณนที (2564: 73) พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคคลหรือกลุ่มคนได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน จะส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา นิสรพร ชุ่มชูงาม (2561: 103-104) พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาล เนื่องจากการบริหารที่เน้นการมีส่วนร่วม ในทุกฝ่ายทั้งผู้บริหาร รวมถึงครูผู้สอน จะต้องมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ร่วมวางแผน ตั้งเป้าหมายในการดำเนินงานให้ชัดเจน เพื่อบรรลุเป้าหมายตามแผนงานเข้าสู่ระบบการตัดสินใจในการปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ เพื่อลงมือปฏิบัติงานตามที่วางแผนไว้ เมื่องานเกิดข้อผิดพลาดทุกฝ่ายจะมีส่วนร่วมช่วยกันแก้ปัญหาและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง เกิดผลตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและคุณภาพชีวิตการทำงานของครู ประไพพร สืบเทพ (2561: 78) พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมส่งผลต่อประสิทธิภาพการพัฒนาสถานศึกษา เนื่องจากการบริหารแบบมีส่วนร่วมทำให้ทราบความต้องการขององค์กร ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานลดความเฉื่อยชาในการทำงาน ลดความขัดแย้งและการต่อต้านของบุคลากร ช่วยสร้างความสามัคคี ช่วยสร้างบรรยากาศในการทำงาน ทำให้บุคลากรมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร มีความผูกพันต่อองค์กร สร้างความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษาให้ได้มาตรฐานสถานศึกษา ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษานับตั้งแต่การแสดงความคิดเห็น การวางแผน การดำเนินการแก้ปัญหา เปิดโอกาสให้ใช้ความรู้ความสามารถสติปัญญาและประสบการณ์มาปรับปรุงหน่วยงาน ตลอดจนการควบคุม กำกับติดตามและประเมินผล รวมถึงการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อทำให้งานบรรลุเป้าหมาย ส่งผลให้การดำเนินงานของสถานศึกษามีประสิทธิภาพ ซึ่งงานวิจัยดังกล่าวล้วนชี้ให้เห็นว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายของการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านการพัฒนาผู้เรียน การพัฒนาครู ตลอดจนการพัฒนาสถานศึกษา ส่งผลให้เกิดความพึงพอใจแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย

จากที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การปฏิบัติงาน การประเมินผล และการรับผลประโยชน์ ตามแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดการศึกษา คือ การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้สอดคล้องกับความต้องการในตลาดแรงงานและทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 สอดคล้องความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครองและบริบทของชุมชนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทัศนคติของครูที่มีต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติของครูที่มีต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

สมมติฐานของการวิจัย

1. ครูที่มีวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษาต่างกัน มีทัศนคติต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 แตกต่างกัน

การทบทวนวรรณกรรม

ความหมาย แนวคิดและทฤษฎีการมีส่วนร่วม

ณัฐพันธ์ เขจรนันท์, และฉัตยาพร เสมอใจ (2556: 18-20) กล่าวว่า การบริหารจัดการเป็นความสามารถของบุคลากรที่จะกำหนดเป้าหมาย จัดระเบียบ จัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ ขององค์กรและใช้งานบุคลากรอื่น ๆ เพื่อปฏิบัติงานให้บรรลุความต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

Likert (1967: 126-127) ศึกษาภาวะผู้นำโดยพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำและผู้ตามกับประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงาน โดยได้รับบุพพัตริกรรมผู้นำไว้ 2 แบบ คือ ผู้นำที่มีพฤติกรรมแบบมุ่งคนและผู้นำที่มีพฤติกรรมมุ่งงาน ซึ่ง Likert (1967) ได้พัฒนาแนวความคิดของมหาวิทยาลัยมิชิแกน และได้เสริมเพิ่มเติมในการศึกษา แบบฉบับของผู้นำที่มีส่วนร่วม (Participative) ซึ่งระบบนี้กลุ่มผู้บริหารจะมีความเชื่อมั่นและไว้วางใจผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเต็มที่ การติดต่อสื่อสารไม่เพียงจากบนลงล่าง(Downward Communication)และจากล่างขึ้นบน(Upward Communication) แต่ยังมี การติดต่อสื่อสารตามแนวนอน (Horizontal Communication) ระหว่างเพื่อนร่วมงานที่อยู่ระดับเดียวกัน

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การตัดสินใจของบุคคลเพื่อเข้าไปเกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กร โดยปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของบุคคล ได้แก่ การอยู่ในบริบทการทำงานที่มีความสัมพันธ์อันดีต่อกันในองค์กร มีการปฏิบัติต่อกันอย่างเท่าเทียมเป็นประชาธิปไตย การได้รับการยอมรับและความไว้วางใจจากผู้บริหารและเพื่อนร่วมงานที่มีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน มีการติดต่อประสานงานแลกเปลี่ยนข้อมูลกันอย่างเปิดเผย ตลอดจนเป้าหมายขององค์กรต้องสนองตอบความต้องการพื้นฐานของพนักงานได้ โดยมีผู้บริหารทำหน้าที่เป็นผู้นำเพื่อเชื่อมโยงระหว่างกิจกรรมการบริหารกับบุคลากรหรือพนักงาน ซึ่งผู้บริหารองค์กรต้องมีภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม จึงจะส่งผลให้เกิดการมีส่วนร่วมและแรงจูงใจให้บุคคลตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในองค์กรอย่างเต็มใจ

องค์ประกอบการบริหารแบบมีส่วนร่วม

องค์ประกอบของการบริหารแบบมีส่วนร่วม 4 องค์ประกอบ จากการสังเคราะห์และสรุปองค์ประกอบของการบริหารแบบมีส่วนร่วมจากแนวคิด ทศนะจากผลงานวิจัยและนักวิชาการ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ จากแนวคิด ทศนะจากผลงานวิจัยของ ศศิมา สุขสว่าง (2565: 1-2) อรรถชัย กาหลง (2564: 6) มินา ละเต๊ะ (2563: 7) และสรวิชัย สีนสวาท (2558: 23-29) สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หมายถึง การประเมินทางเลือกของผู้บริหาร โดยให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าร่วมเสนอข้อมูล ความคิดเห็น ประสพการณ์ ข่าวสาร ตลอดจนโต้แย้งอย่างมีเหตุผลกับผู้บริหาร เพื่อเป็นข้อมูลทางเลือกที่ดีที่สุดให้กับผู้บริหารสถานศึกษา ในการตัดสินใจกำหนดกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ภายในสถานศึกษา กระบวนการรับฟังหรือเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมได้แก่ การจัดประชุม การจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นการร่วมพูดคุยสนทนากลุ่มย่อย

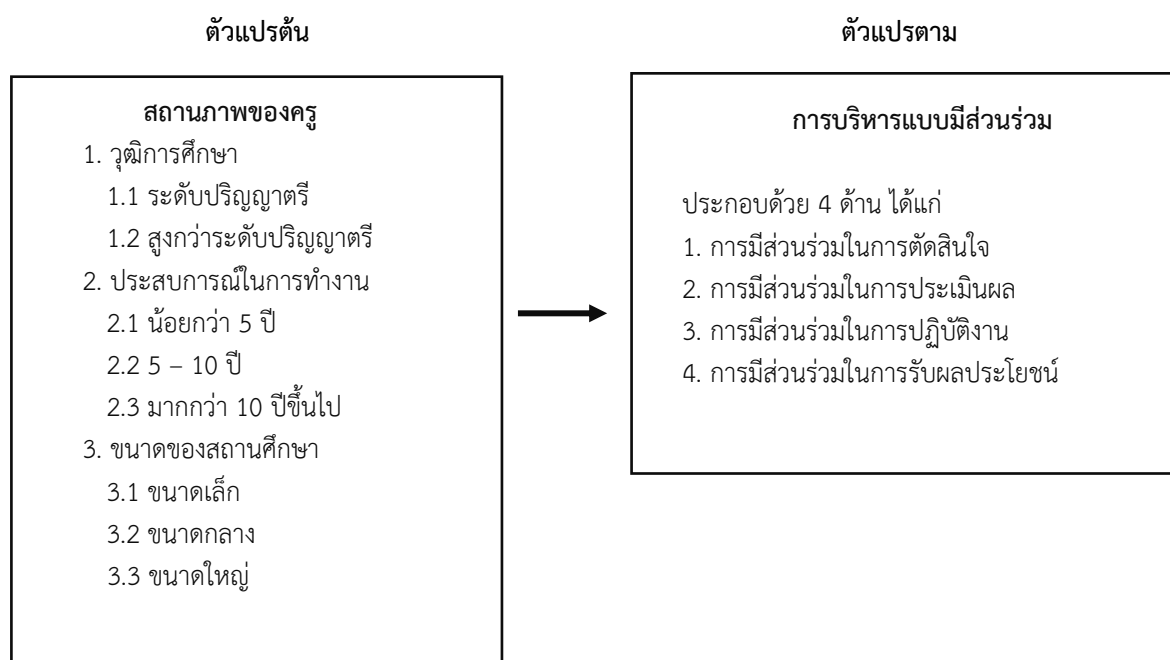
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน จากแนวคิดทศนะจากผลงานวิจัยของ พรทิพย์ เย็นจะบก, และกมลรัฐ อินทรทัศน์ (2561: 120-123) อรรถชัย กาหลง (2564: 6) ดวงเดือน วิจิฉัย (2561: 38) และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2565: 10-19) สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน หมายถึง การที่ผู้นำหรือผู้บริหารสถานศึกษา เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องผู้ใต้บังคับบัญชา หรือบุคลากรภายในองค์กร ได้รับโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารองค์กร การแต่งตั้งให้รับผิดชอบงานอย่างมีลักษณะถ่วงดุล กำหนดบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจน เพื่อให้มีอำนาจในการตัดสินใจระหว่างปฏิบัติงาน ตามมาตรฐานองค์กร สำหรับสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จะใช้ระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นเกณฑ์ สำหรับการปฏิบัติงานในรอบปีการศึกษา ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการโดยเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์และพันธกิจอย่างชัดเจน สามารถดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตรสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูและบุคลากรมีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ จัดระบบสารสนเทศเทคโนโลยี เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการเรียนรู้ ตลอดจนมีการสื่อสารระหว่างผู้บริหาร ครูและบุคลากรอย่างมีประสิทธิภาพภายใต้บรรยากาศแห่งมิตรภาพและสัมพันธภาพที่ดีของบุคลากรทุกระดับในองค์กร

3. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล จากแนวคิด ทศนะจากผลงานวิจัยของ HRNOTE (2565: 2-3) อังศุมาลี บำรุงราษฎร์ (2565: 1) อรรถชัย กาหลง (2564: 6) และสันติภัทร โคจีจุล (2562: 10) สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมในการประเมินผล หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษากำกับติดตาม ตรวจสอบคุณภาพของงาน โดยส่งเสริมสนับสนุนและเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้มีส่วนร่วมกำหนดเกณฑ์ เพื่อเป็นเป้าหมายของการปฏิบัติงานร่วมกันทั้งองค์กร แล้วนำไปเปรียบเทียบเมื่อการปฏิบัติงาน กิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ นั้นเสร็จสิ้นหรือประเมินระหว่าง การดำเนินงานก็ได้ และจัดทำรายงานผลการประเมิน เพื่อใช้เป็นสารสนเทศสำหรับการพัฒนาหรือปรับปรุงการปฏิบัติงานในครั้งต่อไป อันจะส่งผลให้ครูและบุคลากรมีแรงจูงใจที่จะปฏิบัติงานให้ดี และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ จากแนวคิด ทศนะจากผลงานวิจัยของ อรรถชัย กาหลง (2564: 6) ดวงเดือน วินิจฉัย (2561: 38) และ สถาบันออเรียนทอล ฟินิกซ์ (วีรญา) (2565: 1) สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ หมายถึง กระบวนการที่ผู้บริหาร บุคลากรและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งเกิดจากการมีส่วนร่วมบริหารงาน เมื่อกิจกรรมหรือโครงการบรรลุเป้าหมาย ผู้บริหาร บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่างได้รับการตอบสนองความต้องการตาม บทบาทหน้าที่อย่างเท่าเทียมกัน การร่วมรับรู้ผลการดำเนินงาน การร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การเป็นเจ้าของผลงานร่วมกัน ได้รับประโยชน์ร่วมกันตามอำนาจหน้าที่ด้านวัตถุ รายได้ ทรัพย์สิน ผลประโยชน์ด้านสังคม ความต้องการด้านพื้นฐานด้าน สาธารณะเพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิต ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง สอดคล้องกับทฤษฎีหลักความต้องการมนุษย์ของมาสโลว์ ทำให้ เกิดความพึงพอใจของทุกฝ่ายทำให้เกิดความเต็มใจปฏิบัติงานอย่างเต็มศักยภาพ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชลบุรี เขต 1 ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 81 โรงเรียน จำนวน 1,456 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2565 ใช้การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของโคเฮน (Cohen, Manion, & Morrison. 2018: 206) ได้จำนวน 306 คน และใช้การกำหนดตัวอย่างวิจัยแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random sampling) จากนั้นสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย (Simple random sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ 1) ข้อมูลสถานภาพของครูผู้ตอบแบบสอบถาม 2) ทักษะของครูที่มีต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้นำร่างแบบสอบถามให้อาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาตรวจสอบให้ข้อเสนอแนะ ปรับปรุงและแก้ไข แล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ วิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน แล้วนำผลมาพิจารณาคะแนนของผู้เชี่ยวชาญในแต่ละข้อวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง มีค่าอยู่ระหว่าง 0.80–1.00 จึงนำแบบสอบถามไปทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำไปทดลองใช้ (Try out) กับครูโรงเรียนอนุบาลบ้านบึง (อำนาจศุภกมล) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำนวน 30 คน จากนั้นนำผลที่ได้จากการทดลองมาใช้วิเคราะห์ เพื่อตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยการหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค โดยจากการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับได้ค่าสัมประสิทธิ์ที่มีค่า 0.98

วิธีรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. ติดต่อประสานงานจากบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง เพื่อทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลไปยังผู้อำนวยการสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

2. นำสำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์พร้อมแบบสอบถามผ่านและ QR Code ไปยังผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ในโรงเรียนตามขนาดสถานศึกษา จำนวน 306 ฉบับ โดยเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 20 ตุลาคม 2565–10 พฤศจิกายน 2565 ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลของครูผู้ตอบแบบสอบถามมาตรวจสอบตามช่วงระยะเวลาที่กำหนด ได้รับข้อมูลจำนวน 295 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.41

3. นำแบบสอบถามที่ได้รับมาตรวจสอบความสมบูรณ์ และนำข้อมูลที่ได้ไปประมวลผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์แบบสำเร็จรูป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. การหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence index: IOC)

2. การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของ ครอนบาค (Cronbach)

3. ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานและขนาดสถานศึกษา โดยการคำนวณค่าความถี่ (f) และค่าร้อยละ (%)

4. การวิเคราะห์ข้อมูลทักษะของครูที่มีต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

5. การวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบทักษะของครูที่มีต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ใช้การทดสอบค่าที (t-test) แบบกลุ่มตัวอย่างเป็นอิสระต่อกัน (Independent sample) จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานและจำแนกตามขนาดสถานศึกษา ใช้การทดสอบค่าเอฟ (F-test) โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) หากพบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีของ เชฟเฟ่

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาทัศนคติของครูที่มีต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

ผลการศึกษาทัศนคติของครูที่มีต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับทัศนคติของครู			ลำดับที่
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	
1	ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	4.07	.65	มาก	3
2	ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน	4.15	.62	มาก	1
3	ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	4.06	.68	มาก	4
4	ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	4.12	.65	มาก	2
รวม		4.10	.61	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.10) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ระดับมากทุกด้าน โดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากสูงไปต่ำ โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ($\bar{X}$ = 4.15) รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\bar{X}$ = 4.12) และด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X}$ = 4.07) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\bar{X}$ = 4.06)

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

ผลการเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ดังตารางที่ 2-4

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา

ด้านที่	การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับการศึกษา				t	p
		ปริญญาตรี		สูงกว่า ปริญญาตรี			
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	4.00	.65	4.39	.50	-4.818	.000*
2	ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน	4.09	.63	4.42	.52	-3.926	.000*
3	ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	4.00	.68	4.36	.57	-4.013	.000*
4	ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	4.07	.65	4.34	.58	-2.916	.005*
รวม		4.04	.61	4.38	.50	-4.192	.000*

*p < .05

จากตารางที่ 2 พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีทัศนคติต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีทัศนคติต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมสูงกว่าครูที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

ด้านที่	การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของผู้บริหารสถานศึกษา	ประสบการณ์ในการทำงาน						F	p
		ต่ำกว่า 5 ปี		5 – 10 ปี		มากกว่า 10 ปีขึ้นไป			
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	4.06	.66	3.98	.65	4.23	.60	3.243	.040*
2	ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน	4.16	.62	4.06	.64	4.27	.07	2.568	.078
3	ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	4.07	.66	3.96	.72	4.23	.58	3.688	.026*
4	ด้านการมีส่วนร่วมในการรับ ผลประโยชน์	4.16	.64	4.03	.67	4.22	.61	2.286	.104
รวม		4.11	.60	4.01	.63	4.24	.55	3.259	.040*

*p < .05

จากตารางที่ 3 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน โดยภาพรวม ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีเชฟเฟ พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป มีทัศนคติต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสูงกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 5-10 ปี

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของผู้บริหารสถานศึกษา	ขนาดสถานศึกษา						F	p
		ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่			
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	4.29	.64	3.94	.67	4.24	.54	8.789	.000*
2	ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน	4.41	.55	3.99	.65	4.34	.51	13.164	.000*
3	ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	4.31	.66	3.91	.70	4.25	.56	10.170	.000*
4	ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	4.37	.72	3.98	.65	4.31	.56	10.887	.000*
รวม		4.34	.61	3.95	.62	4.28	.51	12.219	.000*

*p < .05

จากตารางที่ 4 พบว่า ครูที่สังกัดขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีทัศนะต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีเชฟเฟ พบว่า ครูที่สังกัดขนาดสถานศึกษาขนาดเล็ก มีทัศนะต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกับครูที่สังกัดขนาดสถานศึกษาขนาดกลาง และครูที่สังกัดขนาดสถานศึกษาขนาดกลางมีทัศนะต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกับครูที่สังกัดขนาดสถานศึกษาขนาดใหญ่ โดยครูที่สังกัดขนาดสถานศึกษาเล็กมีทัศนะต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสูงกว่าครูที่สังกัดขนาดสถานศึกษาขนาดกลาง และครูที่สังกัดขนาดสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีทัศนะต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสูงกว่าครูที่สังกัดขนาดสถานศึกษาขนาดกลาง

อภิปรายผล

1. ทัศนะของครูที่มีต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารใช้หลักการบริหารจัดการที่ดีมีประสิทธิภาพเพื่อมุ่งให้เกิดบุคลากรที่อยู่ภายใต้สายงานการบริหารนั้น มีความต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมปฏิบัติงานทำให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ประสบความสำเร็จให้มากที่สุด ซึ่งแนวคิดทฤษฎีการบริหารตามวงจรคุณภาพ PDCA ทำให้ทุกคนมีส่วนร่วมในทีมเพื่อปรับปรุง Input และ Output และดำเนินการอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ อมรรัตน์ กงกาบ (2561) ศึกษาการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาตอยหลวง จังหวัดเชียงราย พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาตอยหลวง จังหวัดเชียงราย โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน และ ประไพพร สืบเทพ (2561) ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการพัฒนาสถานศึกษา พบว่า ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้านและสามารถอภิปรายผลรายด้าน ได้ดังนี้

1.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารเห็นความสำคัญของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการวางแผน ปรับปรุง พัฒนา และร่วมรับผิดชอบต่อการจัดการศึกษา ส่งเสริมการฝึกอบรมเพื่อให้การทำงานมีผลงานที่สูงสุดและสำเร็จตามเป้าหมาย สอดคล้องกับ อรรถชัย กาหลง (2564) ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการบริหารงานกิจการนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาลใหญ่ในจังหวัดเพชรบุรี พบว่า ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษารับฟังความเห็นและเปิดโอกาสให้ครู บุคลากรแสดงศักยภาพของตนเองระหว่างปฏิบัติงาน ได้รับการยอมรับจากผู้บริหารสถานศึกษาและเพื่อนร่วมงาน จึงทำให้ครูและบุคลากรเกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงานร่วมกันพร้อมที่จะพัฒนาสถานศึกษาร่วมกันกับผู้บริหารสถานศึกษา สอดคล้องกับ ประไพพร สืบเทพ (2561) ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการพัฒนาสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 พบว่า ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการโดยรวมอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการประเมินคุณภาพภายในเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาที่ต้องตรวจสอบและประเมินตนเองตามสภาพบริบทของสถานศึกษาที่แท้จริง โดยให้ความสำคัญกับการประเมินเชิงคุณภาพผนวกกับการประเมินเชิงปริมาณควบคู่กันไป สอดคล้องกับ ประไพพร สืบเทพ (2561) ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการพัฒนาสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 พบว่า ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลโดยรวมอยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูและบุคลากรได้รับการพัฒนาศักยภาพและสมรรถนะวิชาชีพ ตลอดจนการเพิ่มวิทยฐานะตามระบบการประเมินวิทยฐานะครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะและความพึงพอใจของครูและบุคลากรที่มีต่อผลที่เกิดขึ้นกับสถานศึกษาในระดับมาก สอดคล้องกับ กนกรัตน์ ทำจะดี (2560) ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในงานวิชาการของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 พบว่า การบริหาร

แบบมีส่วนร่วมในงานวิชาการของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 จำแนกตาม วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา พบว่า

2.1 ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีทัศนะต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีทัศนะต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมสูงกว่าครูที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรีย่อมมีความรู้ ความคิด มุมมองที่กว้างกว่าได้รับความไว้วางใจจากผู้บริหารสถานศึกษามากกว่า เพื่อให้การดำเนินงานในสถานศึกษาบรรลุเป้าหมายได้ ส่งผลให้ครูที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีได้มีโอกาสปฏิบัติงานและใกล้ชิดกับผู้บริหารสถานศึกษา จึงเข้าใจลักษณะการทำงานแตกต่างจากครูที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี สอดคล้องกับ กมลทิพย์ เบญจุนทศ (2562) ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาวัดด่านสำโรง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 จำแนกตามระดับการศึกษา ได้แก่ปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ กนกรัตน์ ทำจะดี (2560) ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในงานวิชาการของครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมในงานวิชาการของครู จำแนกตามสถานภาพของผู้ให้ข้อมูลที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมในงานวิชาการของครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีทัศนะต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปี มีทัศนะต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมสูงกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 5-10 ปี ทั้งภาพรวม ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไปผ่านการทำงานในสถานศึกษานานกว่าและได้ปฏิบัติงานร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษามาเป็นระยะเวลานานกว่า ย่อมเข้าใจปัญหาสามารถวิเคราะห์แนวทางพัฒนาสถานศึกษาจึงทำให้ได้เข้าใจบริบทของการบริหารสถานศึกษา มีความมั่นใจในการตัดสินใจด้านการบริหารสถานศึกษา และมีโอกาสได้มีส่วนร่วมในการบริหารมากกว่าผู้ประสบการณ์น้อยกว่า สอดคล้องกับ กนกรัตน์ ทำจะดี (2560) ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในงานวิชาการของครูในสถานศึกษาชั้น พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมในงานวิชาการของครู จำแนกตามครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมในงานวิชาการของครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และสอดคล้องกับ กมลชนก ศรีวรรณ (2561) ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมในโรงเรียน พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนจำแนกตามประสบการณ์ในปฏิบัติงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.3 ครูที่สังกัดขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีทัศนะต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยทัศนะของครูที่สังกัดขนาดสถานศึกษาขนาดเล็กและขนาดใหญ่ มีระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาสูงกว่าครูที่สังกัดขนาดสถานศึกษาขนาดกลาง ทั้งนี้เพราะบริบทของโรงเรียน สภาพแวดล้อม โครงสร้างการบริหาร และสายงานการบังคับบัญชาของสถานศึกษาแตกต่างกัน ดังนั้นอาจทำให้การร่วมมือในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษากับผู้บริหารสถานศึกษามีความแตกต่างกัน ย่อมทำให้ครูที่สังกัดขนาดศึกษาแตกต่างกันมีทัศนะต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาต่างกันด้วย สอดคล้องกับ ไชยา หานุภาพ (2564) ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพงานวิชาการของโรงเรียน พบว่า ประสิทธิภาพงานวิชาการของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จำแนกตามขนาดของโรงเรียนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับ มีนา ละเต๊ะ (2562) ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในสมาคมโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดสงขลา พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา เมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ครูร่วมตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ดีที่ในการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาการบริหารสถานศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาและบริบทของชุมชนให้มากที่สุด

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างบรรยากาศแห่งความเป็นประชาธิปไตยในการปฏิบัติงานในโรงเรียน อันจะก่อให้เกิดความสามัคคีของทุกฝ่ายในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมสนับสนุนให้ครูมีส่วนร่วมประเมินผลงานของสถานศึกษา โดยส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินโครงการตามแผนปฏิบัติการของสถานศึกษาตลอดจนกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา

1.4 ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูร่วมเป็นเจ้าของผลงานร่วมกันภายในสถานศึกษาซึ่งจะส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานและร่วมรับผิดชอบต่อผลของการปฏิบัติงานอันเกิดจากการมีส่วนร่วมบริหารงาน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

2.2 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

2.3 ควรมีการศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการพัฒนาสถานศึกษาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีการศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กนกรัตน์ ทำจะดี. (2560). การศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในงานวิชาการของครูในสถานศึกษาชั้น พื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษาและผู้นำทางการศึกษา). มหาวิทยาลัยสยาม.
- กมลชนก ศรีวรรณ. (2561). การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการทางานเป็นทีมในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- กมลทิพย์ เบญจุนทด. (2562). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาวัดด่านสำโรง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ไชยา หานภาพ. (2564). การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ณัฐพันธ์ เขจรนนท์, และฉัตยาพร เสมอใจ. (2556). การจัดการ (Management). กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- ดวงเดือน วินิจฉัย (2561). การพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนประถมศึกษา ขนาดเล็กสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นิศราพร แชมชุงาม. (2561). การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูใน สถานศึกษาสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 4. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ประไพพร สืบเทพ. (2561). การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการพัฒนาสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- พรทิพย์ เย็นจะบก, และกมลรัฐ อินทรทัศน์. (2561). กระบวนการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและมีความสุข. วารสารวิทยาศาสตร์ สาขาสังคมศาสตร์, 26(1): 118– 25.

- พรเทพ เหมรณานนท์. (2564). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 และเขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
(การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- มีนา ละเต๊ะ. (2563). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในสมาคม โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม
จังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- ศศิมา สุขสว่าง. (2565). 5 ขั้นตอนการตัดสินใจที่ดี (Decision Making). สืบค้นเมื่อ 13 พฤษภาคม 2565, จาก
<https://www.sasimasuk.com/17026107/5-ขั้นตอนการตัดสินใจที่ดี-decision-making>.
- สถาบันออเรียนทอล ฟินิกซ์ (วีรญา) (2565). หลักการให้รางวัลเพื่อการจูงใจ(How to Reward People). สืบค้นเมื่อ 13
พฤษภาคม 2565, จาก <https://ophconsultant.wordpress.com/2016/06/18/>.
- สันติภัทร โคจิจุล. (2562). แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อน นโยบายการลดความเหลื่อมล้ำทางการ
ศึกษาของศึกษาธิการจังหวัด. สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวง
ศึกษาธิการ.
- สรวิชัย สีนสวาท. (2558). การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจการบริหารสถานศึกษาของครู ในโรงเรียนขยายโอกาสทาง
การศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
(การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2565). คู่มือการจัดทามาตรฐานและการปรับปรุงการบริการ. กรุงเทพฯ:
สุขุมวิทมีเดียมาร์เก็ตติ้ง.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2564). สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560 – 2564. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2565). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม
(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ: บริษัทพริกหวาน กราฟฟิค จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561. กรุงเทพฯ: บริษัท 21 เซ็นจูรี จำกัด.
- อนรรตน์ อนันทนาธร, และปาริฉัตร ป้องโลห์. (2559). บทที่ 1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหารในยุคโลกาภิวัตน์.
สืบค้นเมื่อ 13 พฤษภาคม 2565, จาก <http://polsci-law.buu.ac.th/home/news/download/>.
- อมรรตน์ กงกบ. (2561). การบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษา
ดอยหลวง จังหวัดเชียงราย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3. วิทยานิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยพะเยา.
- อรรถชัย กาหลง. (2564). การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาล
ขนาดใหญ่ในจังหวัดเพชรบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏ
นครปฐม.
- อังศุมาลี บำรุงราษฎร์. (2565). การประเมิน. สืบค้นเมื่อ 13 พฤษภาคม 2565, จาก <https://sites.google.com/site/karpramein/home>.
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2018). *Research Methods in Education*. (8th ed.). London:
Routledge.
- HRNOTE. (2565). การประเมินผลการปฏิบัติงาน (Performance Appraisal: PA). สืบค้นเมื่อ 13 พฤษภาคม 2565,
จาก <https://th.hrnote.asia/orgdevelopment/th-evaluation-190115/>.
- Likert, R. (1967). *The human organization: Its management and value*. New York: McGraw-Hill.